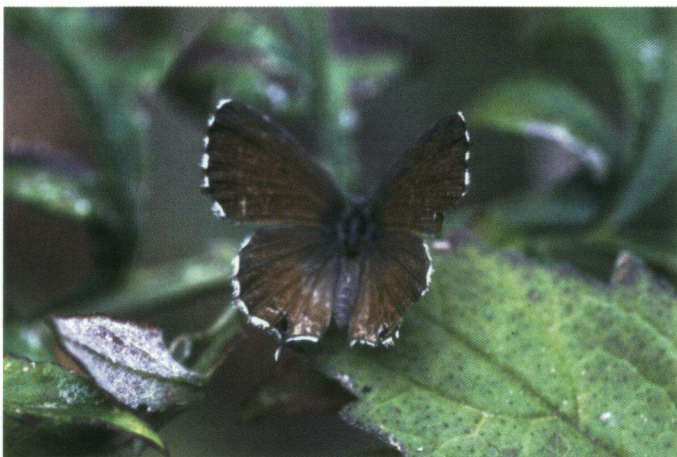

Voortplantend geraniumblauwtje in Nederland!

Tekst: Jaap Poot, Cun Wijnen en Kars Veling

In 1989 is het geraniumblauwtje (*Cacyreus marshalli*) voor het eerst in Europa gesignaleerd (Veling, 1997).

Op Mallorca werd het een plaag op de pelargoniums (hanggeraniums) nadat, waarschijnlijk met plantmateriaal, de soort uit Zuid-Afrika was binnen gekomen. Binnen vijf jaar waren grote delen van de Middellandse-Zeekust van Spanje, Frankrijk en Italië door het vlindertje gekoloniseerd. Nu, in 2003, lijkt het geraniumblauwtje ook Nederland te hebben bereikt.

Cun Wijnen

Geraniumblauwtje, waargenomen in Heesch.

Al eerder in Nederland Al in 1999 is er een geraniumblauwtje in Nederland gezien (Baayens, 2000). Een fotograaf bleek in 1999 'per ongeluk' een geraniumblauwtje te hebben gefotografeerd in Zeeuws Vlaanderen. Deze vlinder was afgekomen op nachtvlinderlampen en zat op een glazen windscherm.

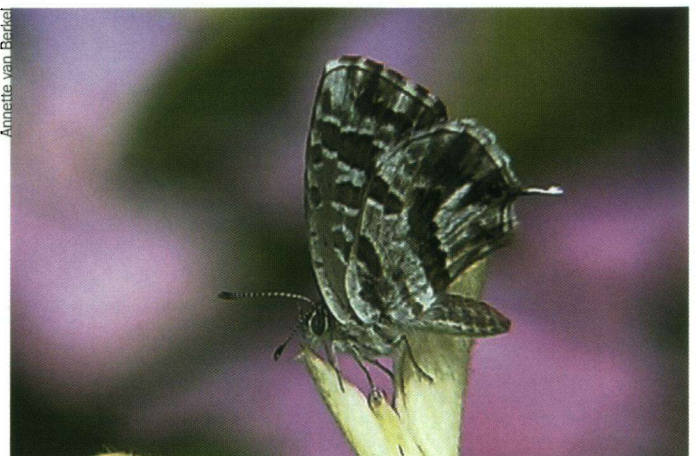
***Cacyreus marshalli* is now breeding in the Netherlands**

After only an incidental sighting of *Cacyreus marshalli* in the Netherlands in 1999, many individuals of this butterfly were seen in the summer of 2003. Butterflies laid eggs on geraniums in two different locations and ten days later, caterpillars emerged. This remarkable phenomenon has not been recorded here before. It shows that this Mediterranean species is able to reach the Netherlands and to breed here during warm summers.

Juli 2003 Op 22 juli 2003 ontdekte Jaap Poot in zijn tuin in Beek (L.) twee geraniumblauwtjes. Ook de volgende dagen bleek de soort present en tot 27 juli werden in totaal 18 exemplaren waargenomen. Door het aanhouden van de mooie warme zomerweer kon vrijwel elke dag het geraniumblauwtje worden gezien en in totaal zijn er 35 vlinders gezien. De laatste waarneming was op 12 augustus. Begin augustus werden op diverse geraniums in de tuin eitjes afgezet, die na ongeveer zes warme dagen - het was toen boven de 25 graden - uitkwamen. De rupsen bleken weg te kruipen in de bloemknoppen en waren moeilijk te vinden. Door witte doeken onder de planten te leggen verraden de rupsen zich door de rode keuteltjes die er op terecht komen (Gibson, 2001). In totaal zijn 18 eitjes en/of rupsen gevonden.

Ook in Noord Brabant Twee weken later, op 24 augustus 2003 werd in een tuin in Heesch (Noord Brabant) door Cun Wijnen een vrouwtje van het geraniumblauwtje gezien. Deze was daar twee dagen aanwezig en is, behalve op en in de buurt van geraniums, ook drinkend op kaasjeskruid gezien. Ook dit vrouwtje zette eitjes af (minimaal 8 stuks). Na tien dagen kwamen alle gevonden eitjes uit. Het weer was beduidend koeler dan de weken ervoor, rond de 20 graden. Op 8 september werd opnieuw een ei-afzettend vrouwtje gezien.

Nog een generatie De rupsen in Beek ontwikkelden zich snel en op 12 september werd het eerste verse mannetje gezien. Tot 18 september waren er, ondanks het goede weer, geen nieuwe waarnemingen, maar vanaf dat

Annette van Barfvel

Het geraniumblauwtje in Beek.

Geraniumblauwtje op pelargonium.

moment tot eind september vlogen er elke dag 2 tot 3 vlinders. Tussen 20 en 28 september werden meer dan 40 eitjes gevonden, steeds aan de zij- of onderkant van nog uit te komen bloemknoppen. In de laatste week van september werden er rupsen in diverse stadia aangetroffen.

Herkomst Uiteraard is de vraag hoe de geraniumblauwtjes in Nederland zijn terecht gekomen. Voor de waarneming bij Beek lijkt het aannemelijk dat er eerder dit jaar een vrouwtje vanuit het Zuiden is aangekomen die hier in de buurt eitjes heeft afgezet. Als je ziet hoe snel Zuid-Europa is gekoloniseerd, moet de vlinder bijzonder mobiel zijn en zeker met het goede weer in vrijwel geheel Europa lijkt deze optie waarschijnlijk. Onbekend is waar de vlinder zich precies heeft voortgeplant. Op de geranium en pelargonium in de tuin werden geen vraatsporen gezien. In de directe omgeving is echter een hotel met veel bloembakken aan de kozijnen met pelargonium. Hier zouden de vlinders vandaan kunnen zijn gekomen. Het vrouwtje dat in Heesch is waargenomen, kan vanuit het buitenland zijn gekomen, maar ook een nazaat van een kleinere voorjaarsinvasie zijn geweest. Het feit dat ze vruchtbare eitjes heeft afgezet, betekent dat ze al een mannetje is tegen gekomen.

Toekomst Het geraniumblauwtje is een soort van de Middellandse-Zee kust. De vlinder heeft geen echt ruststadium en kan hier vrijwel zeker de winter niet overleven. Vast staat dat de soort hier drie generaties per jaar kan hebben (mei, juli en september). In ieder geval kunnen we er van uitgaan dat in warme zomers het geraniumblauwtje jaarlijks in ons land kan worden aangetroffen. Let op de bloembakken op het marktplein en hangpelargonium aan uw raamkozijn!

Literatuur

- Baayens A. (2000). Het geraniumblauwtje in Nederland. *Vlinders* (15) 1:32.
 Gibson D. (2001). Het geraniumblauwtje. *Vlinders* (16) 1: 12.
 Veling, K. (1997). Nog maar net in Europa: het 'geraniumblauwtje'. *Vlinders* (12) 4: 17-18.